

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI

DOMARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

JASCINTO OCTAVI PICON.

—

*Dulce y sabrosa, Lázaro, La honrada
son páginas brillants
que li donan un lloch entre las filas
dels primers novelistas castellans.*

LA MORT Y 'LS FERROCARRILS.

O 'ls ferrocarrils y la mort, ó lo que vostés vulgan, perque ara com ara, tot vè á ser una mateixa cosa.

En pochos días hem tingut á Espanya una pila de xoques y descarrilaments. Prop de Burgos n' hi ha hagut un en que hi han perdut la vida una infinitat de personas. Y no personas de poch més ó menos, com las que anavan en aquells cotxes de tercera que *afortunadament*—segóms digué 'l *Brusi*—van estrellarse una vegada; no, personatjes de posició y representació social, emparentadas ab condes y marquesos, y generals y ministres.

En los xoques y siniestros anteriorment ocoreguts, la desagradable impressió produhida se desvanesqué molt depressa. Se tractava de quatre pelacanyas sense empenyos ni relacions, quatre cadávres anómims recullits á trossos d'entre las estellas dels wagóns y 'ls restos de las máquinas, y després d' haverlos enterrat, ja no se 'n parlava més.

Ara diu que será altra cosa. Los duchs y baróns parents de las victimas, los diputats y senadors que anavan en lo tren y que han suferit més ó menos seriament las conseqüencias del xoque, han posat lo crit en lo cel y 'l govern s' ha despertat. . . ó ha fet veure que 's despertava.

—¡S' ha de castigar la empresa del Nort!— diuhen los periódichs.

—¡S' ha de fer sentir lo pes de la ley á la empresa del Nort!—cridan los defensors de las victimas.

—¡Llenya á la empresa del Nort!—exclama la nació en pes.

Y 'l govern, aixordat pèl clamorós de la opinió, y sobre tot, apretat per las reclamacions de las poderosas personas perjudicadas, contesta ab molta formalitat:

—¡Deixèumela per mi la empresa del Nort! ¡ja la pentinaré jo de bona manera!

Consti, donchs, que mentres las victimas de la empresa del Nort han sigut lo que 'n podém dir *peixi-menuti*, lo govern s' ha mirat las catástrofes ferroviarias ab olímpica indiferencia; sols s' ha recordat de que hi ha una ley que castiga certas deficiencias, certs abandonos y certas faltas, quan entre 'ls perjudicats s' hi han trobat personas de categoria.

Perque no es la primera ni la segona vegada que en la línea del Nort hi ha hagut desgracias. ¿Saben cuántas morts hi han ocoregut desde que aquest ferrocarril funciona?

544; cinch centas quaranta quatre, en números y en lletras.

Y may lo govern s' havia indignat, may s' havia parlat del *pes de la ley*, ni del *rigor de la justicia*.

De manera que la empresa del Nort, per poca barra que tinga, pot dir ab moltíssima rahó:

—¡Vaya una poca solta de governs! Hi fet en pochos anys cinch centas quaranta quatre morts sense que ningú m' haja dit res, y ara per una miseria de vint ó trenta victimas... tant escándol!...

No es que jo reprobí las energias que ara 's desplegan: lo que 'm sembla inhumá es que no s' hajan desplegat avants.

Si la empresa del Nort s' adona 'de tot aixó y repara que 'l govern no més s' indigna quan los seus trens aixafan nobles y personas d' importancia, d' aquí endavant adoptarà una táctica més cómoda.

—Minyó—dirá á cada un dels seus maquinistas:—quan en lo tren hi vajin condes y gent aixís, vès de tenir cuydado; pero quan únicament portis paysáns *rasos* y personas sense empenyos, tira al dret: ja pots xocar, descarrilar, precipitarte al abisme y fer tot lo que 't dongui la gana.

De tots modos, bo es que per fas ó per nefas lo remey haja vingut.

Siga la que siga la causa del despertar del govern, diguém ab los castelláns:

—Hágase el milagro, aunque lo haga el diablo.

Ab tot, á mi encare m' assaltan una pila de duptes.

¡Hágase el milagro!...

¿Podém esperar que 'l miracle 's fassi?

Jo—ho confesso ab tota la modestia que 'm caracteriza—en miracles no hi crech.

¿Será aquesta efervescencia que ara reyna, un núvol d' istiu que 's desvaneixerá quan lo calor de la opinió haja menguat? ¿Serán aquestas promesas de justicia y rigor, panyos calents aplicats á la exasperació dels primers días? ¿Se convertirán en realitats aquestas promesas?

¡Hum! jo no me 'n fio. Ni 'l prometre fa pobre, ni es la memoria la qualitat que més brilla en los governs espanyols.

Per xó, deixant als més directament interessats en l' assumpto lo cuydado de resoldre 'l dupte, prech las mèvas providencias y aconsello als lectors que fassin lo mateix.

Aixó dels carrils es una cosa que cada dia s' embruta més.

Ja perque 'l material de *barato* que usan las empresas ha anat inutilisantse ab los anys que poria de servey, ja perque las líneas han sigut construhidas en las pitjors condicions imaginables, ja perque la avaricia de las gerencias limita cada dia 'l personal y merma 'l poch sou del que li queda, lo cert es que 'ls siniestros aumentan de any en any y que las desgracias van en progressió ascendent.

Ficarse avuy en un wagó de ferrocarril es lo mateix que entrar en capella. Devegadas arriba l' indult y 'l passatjer baixa en lo lloch corresponent sense averia de cap classe; pero aixó es una casualitat. Lo regular es que la sentencia 's compleixi y que 'l pobre viatjer no surti del wagó sino per anar al cementiri.

Jo, francament, á aixó no m' hi resigno. No vull exposarme á morir aplastat sota una pila de fustas trinxadas ó á que, al anar ab un bras trencat á demanar una indemnisió á la empresa, aquesta 'm respongui:

—¿Qué reclama vosté? ¿qué galleja? ¿qu' es conde ó marquès per ventura? ¿no sab que 'ls ciutadans pacífichs no tenen dret á demanar res?

Opto decididament per prescindir del ferrocarril. Es lo més segur.

Ja sé que 'm dirán que aixó de viatjar á peu ó en galera es sumament llarch y engorrós. Ja ho sé: pero ¿no es més engorrós entrar en un wagó ple de vida y sortirne á bossins colocat dintre d' un cabás?

¡Qui sab! Si la recepta que jo dono guanyés

TORNADA DEL ALCALDE.

—Vaja, Sr. Porcar, ara que ja ha arreglat los olis y s' ha passejat prou, veji si 'm pot arreglar los embo-
llchs que tinch á casa.

prossélits, potser las empresas, al veure la baixa
dels rendiments, perfeccionarian las líneas, mi-
llorarian lo servey y garantisarian millor la vida
dels viatjers,

L' assumpto val la pena de ser meditat ab tota
calma, porque 'l resóldrel es qüestió de vida ó
mort.

*
*
*

Interinament proposo una cosa.

Que s' obri una suscripció á fi de reunir los
fondos necessaris para anar á Inglaterra á de-
rribar la estatua de Stephenson.

L' inventor del ferrocarril.

A. MARCH.

TRES FETXAS.

A UNA NOYA DEL MÉU POBLE.

Quan tot just sis anys contavam,
que 'ns trovavam al jardí,
tant era 'l que 'ns estimavam,

que tot lo dia passavam
dantnos petóns á desdi.

Quan los dotze vam teni,
ja ab l' enteniment de grans
passejavam pèl jardí,
voltantlo d' aquí y d' allí,
sempre donantnos las mans.

Y ara que 'n tenim disset,
seguint encar la fal-lera
de donans, del jardinet
jo 't dono algún clavellet
y tu fruyts de carbasser.

JOSEPH ORTA.

EXCURSIONS D' ISTIU.

Solsona.—Capelláns y perdius.—La Verge del
Claustre.—A viat tindrém bisbe.—De Solsona
á Cardona.—La iglesia, 'l castell y las salinas
de Cardona.—Fi de la excursió.

Solsona ab sa catedral y sos principals carrers
empedrats ab llosas, aixis com ab l' aspecte se-

nyoril de alguna de sas casas particulars adornadas ab detalls generalment barrochs, es una població que ciutadeja; y es en efecte una ciutat; pero una ciutat curta de talla. Arreconada, entre la Sagarra y las estribacions del Pirineu. no ha pogut fer la creixensa y s' ha quedat petita. Li han faltat per desenvoluparse 'ls aires sanitosos de la civilisació moderna. Fins fa pochs anys ni una mala carretera tenia. Avuy está unida á Manresa, per una de bona.

L' entrada per la part de la carretera, ab son portal de pedra picada, ab sas murallas á la dreta del portal y l' ábside de la catedral á la esquerra, es molt vistosa. A continuació s' obra una petita plassa irregular ab una font antiga y 'l corresponent abeurador al fons y la fatxada lateral de la catedral á un costat, que sembla tot plegat una bonica decoració de teatro; y segueix á la plassa 'l principal carrer en *pendant*, vorejat de pintorescas casas.

A la part oposada de la ciutat, sobre un turó, s' alsan las eslavissadas ruinas de un castell.

Pocas horas vaig permaneixen en aquesta ciutat episcopal, que á falta de bisbe sosté un seminari y un número considerable de capelláns. Si 'ls solsonesos al morir no portan molts capelláns al enterro, no será per falta de eclesiástichs. Vich y Solsona son tal vegada las dos poblacions de Catalunya ahont se n' hi crien més. Y tingas en compte una particularitat: mentres á Vich hi abundan las llangonissas, á Solsona no hi escassejan las perdius. No perdin may de vista aquesta máxima: terra de molts capelláns, terra de bona manduca.

La catedral de Solsona ^{***} mercix una visita. Es un edifici bastant gran plé de fragments antiquissims; pero tristament bastardejat per las més insensatas aditacions barrocas. Sobre tot, en l' interior del edifici, tot se recargola y llampega. Los sants dels altars sembla que ballin lo bolero ó que un huracá 'ls infla y agiti las folgadas vestiduras.

A la dreta del altar major s' hi obra la capella de la venerada Verge del Claustre. Es, segóns me digueren, una imatge antiquissima, morena ó negra com la de Montserrat, la qual si gué extreta de un pou que avuy encare existeix en lo claustre immediat. No vaig poderla veure, per tenir tirada la cortina, y estar, en aquells moments reunit lo cabildo en lo cor. M' havia d' esperar á que s' acabessin las canturias y no tenia temps.

Lo que si vegí sigueren dos grans quadros al oli colocats en las parets de la capella. En un d' ells hi ha una multitud inmensa y espalmada, que 's dispersa en totas direccions, á la vista de un llamp. De moment no vaig entendre lo que alló significava; pero després m' ho van contar. Lo llamp aquell va caure, y sense fer mal á ningú, va anar á encendre la llantia de la Verge del Claustre. Aquesta travessura del llamp, en una época en qu' encare no s' havian inventat los mistos, no deixa de ser un gran prodigi.

Plé de ilusió vaig eixir al claustre, creyent trobar una joya artística, com tantas n' existeixen á Catalunya. ¡Quin desengany! Lo claustre es estret y vulgar. Lo mateix pou de ahont va ser extreta la imatge de la Verge, sembla 'l pou de una casa particular. Sols empotrats en las parets del claustre, fredas y emblanquinadas, s' hi veuen alguns sepulcres antichs sumament curiosos.

Avants de anarme'n de Solsona, va dirme entusiasmada una vehina de aquesta ciutat:

—Prompte tindrem bisbe.

—¡Ah, sí...? Me 'n alegro, —li vaig respondre.

—S' ha obert una suscripció, y aixís que 's reuneixin quaranta mil duros, lo bisbe nou pendrà possessió del càrrech.

—¡Quaranta mil duros! —vaig exclamar. —Escolti: ¿no valdria més que se 'ls gastessin en fer una bona fàbrica?

La solsonina al sentirme, després de reflexionar un moment, me digué:

—¡Home!... Casi t'è rabò.

* *

Las tartanas que fan lo servey entre Solsona y Cardona, inverteixen tres horas en lo viatge.

La carretera, qu' es molt bona, serpenteja á través de un país cubert de boscos, y sembrat de fondaladas. Es molt pintoresch y la cassa per forsa ha de abundarhi.

Baixant sempre en busca de la ribera del Cardoner, se van trobant casas de pagés y rectorias. Las casas de pagés rodejadas de quintanas; las rectorias dominadas per ayrosos campanarets.

En la tartana que 'm transporta no podian faltarhi capelláns. Un d' ells, jove y que sempre mira de regull, porta 'l breviari embolicat ab un periódich carlista.

Fins molt aprop de Cardona no 's deixa la provincia de Lleyda. Cardona no 's véu fins que s' hi es: en cambi 'l castell que domina la població s' ovira de molt lluny.

La rivera del Cardoner, ab sas llencas de hortas y ab sas fàbricas totas trapadas de finestras es molt hermosa.

Ja fosquejava quan vaig entrar á la vila que dona nom al Cardoner. A la llum de la lluna, desde 'l balcó de la fonda situada en la plassa, vaig veure la massa de la iglesia parroquial y la silueta del castell.

Feina per demá —vaig dir al ficarme al llit.

* *

Y en efecte, l' endemá després de contemplar los traballs que á la Plassa 's feyan pera celebrar la festa major, consistentes en l' arreglo de un envelat y en tancar una part del espay pera ferhi corre 'l bou, diversió predilecta dels cardonins, vaig visitar la iglesia primer, més tart lo castell y á la tarde las salinas.

La iglesia es gòtica y vella. Las pedras de las portaladas exteriors s' están gastant, presentant en certa manera l' aspecte de aquellas pessetas antigas que tenen la marca mitj borrada. En l' interior, qu' es espayós, s' hi admiran alguns detalls, entre 'ls quals citaré un altar de taulas pintadas, mitj amagat darrera de un altre de modern.

La comunitat reunida en lo cor cantava monótonament: á la iglesia apenas hi havia una ànima. Se véu que 'ls enfeynats cardonins no están per músicas.

Ab lo cel amenassant pluja y ab unas ratxadas de vent que cuydavan de girar los parayguas al revés, vaig pujar al castell. Un soldat de Almansa, previa la venia del governador, me servi de guia á través de la fortalesa. Aquesta es antigua y bastant desmantelada. Grans edificis que no resguardan las murallas s' aixecan ab insolencia en la part superior. ¡Qué malament resistirían los fochs de l' artilleria moderna!

OBSERVACIONS Y CONSELLS.

Quan tornin á fer carreras, en lloch de posar un fil á las contrassenyas ¿no seria més elegant posarhi una cinteta?

La torre de la minyona no es més que un tros de la torre del homenatge del antich castell. Ampla de baix, més estreta de dalt y esmotxada, presenta la forma de una de aquestas gorras teresianas que avuy usan los oficials de infantería. Qualsevol diria que per las hetxuras van anar á pendre modelo de la torre de la minyona.

Una part dels grans edificis está constituïda per la vella iglesia de tres naus transformada, avuy, per medi de alguns sostres, en magatzem la part inferior y en dormitoris las altas. Encare s'hi conservan dos ostentosos sepulcres de alabastre dels duchs de Cardona. Voltats de graners, de sitjas y de dipòsits d' oli, poden dir los duchs de Cardona que 'ls tenen al rebost.

Si sigués tinent del exèrcit res més demanaria que 'l mando superior de aquest castell. Tindria allí un remadet de cabras que 'm donarian llet abundant, un aixám de gallinas que 'm proporcionarian bon caldo, ous frescos y tendres pollastres. Una part dels fossos la convertiria en hort. A horas perdudas sortiria á cassar los cunills que crían per aquell espay amurallat. Y ab 26 soldats de guarnició, convertits en 26 criats de aquells que no replican, me consideraria més fells que 'ls poderosos duchs de Cardona en los bons temps de sa major opulencia.

* *

Las salinas constituheixen una maravella de la naturalesa. La gran penya de sal ab jaspis de tots colors té un aspecte fantástich. L' aygua que allí naix apenas la fon. Per arrancarla son menester las barrinadas.

Y allá surt sal de per tot: en las vessants y á flor de terra.

Actualment se n' está explotant un ample pou en forma de banchs, qu' es tota ella blanca y cristalina. No hi ha més que arrancarla, durla al moli y véndrela. La que surt bruta 's tira. Los camins de carro, al servey de las salinas, están engravats de sal. Las barracas dels pochos treballadors ocupats en la explotació tenen las parets de roca de sal. No hi ha necessitat de morter per fer fortas aquellas parets: la mateixa intemperie las solidifica, convertintlas en murallas de una pessa.

Durant la mèva visita 'ls treballadors berenavan. Un d' ells menjava tomátech y per sarrarlo 'l fregava lleugerament per la paret.

Sense ser ingenier, me sembla que la explota-

En vista de que hi ha joves que ensenyan unas pantorrillas tan peludas que fins fan ruboriser las noyas...

Aconsellém que estableixin una barbería, perque las hi afaytin avants de comensar.

LA CAMPANYA DEL SR GUALDO.

Bravíssim, Sr. Gualdo; pero ¿no li sembla á vostè que d' aixó de las multas los sofisticadors se 'n riuhen, porque generalment no las pagan y si las pagan aviat se las tornan á guanyar? ¿No seria més prácticich posar desseguida 'ls seus noms pèls diaris y per las cantonadas?

ció s' efectúa de una manera la més rudimentaria. ¡Quánta riquesa malaguanyada!

Però la duquesa de Medinaceli, duenya no sols de las salinas, sino de tota la sal qu' en aquella comarca 's descubreixi, no necessita de la sal per viure, y 's veu que no 's preocupa de aumentar los seus cabals. Pero ¿y la vila de Cardona no beneficiaria, per ventura, lo gran moviment á que donaria lloch l' explotació de las salinas en una forma més industrial y més moderna?

¡Ah! Dèu dona fabas á qui no tè caixals. Allá mateix, ab lo nom de Museo, hi ha una especie de botiga en la qual s' hi venen objectes diversos ab sal elaborats. Creus, peras, admetllas, copas, terrossets de sucre, fruytas, etc., etc.

Lo verdader Museo de sal ahont s' ha de veure es á Cardona mateix. Un capellá va invertir la seva vida elaborant objectes diversos, y 'ls ha deixat reunits, de manera que contemplantlos s' hi passa molt bè l' estona. Impossible sembla que las cristalizaciones de sal y 'l matisos va-

riats de aquesta sustancia dongan lloch á una varietat tan inmensa de objectes.

Cardona mereix una visita de tots los amants de las bellas naturals.

* * *

Al dia següent vaig empendre la marxa cap á Manresa.

Tota la riviera del Cardoner, especialment en las inmediacions del poble de Suria, está plena de colonias industrials. Per tot arréu las mateixas casas de treballadors ab honors de falansteris y la residencia del amo, rodejada d' hermosos parchs y jardins.

La opulencia al costat de la miseria.

Passant per aquella carretera, més qu' en las poblacions del plá, se comprén qu' existeixi la pavorosa qüestió social.

P. DEL O.

ENTRE PARÉNTESIS.

Ja sé, noyeta pitera, que ta gueta 's desespera porque 't vaig sempre da

[vant:
¡bueno, t' aniré darrera!
(Ab un fluviol sonant.)

Que deixi de perseguir [te,

es impossible del tot, necessito aprop tenirte, dia y nit mon amor dirte. (Pro de passo cobra 'l [dot.)

Que 't deixi, dius; no pot ser, sense tú jo 'm moriria, y ho dich ab lo cor enter, ¡tú deus ésser ma muller!
(Sino, ¿de qué menjaria?)

Si la sogra vol viatjá, tots los esforços faré per tornarla fè á quedá, porque si ab tú se m' en va...
(Ningú 'm pagará 'l café.)

Veyas, doncas, mon amor, de donar algun consol á ton humil aymador, sino vaig y 'm tiro al port.
(Allí pèl mes de juliol.)

Si calmas lo mèu anhel, abdós ab lo cor roblert de goig y sens cap recel, nos arribarém al cel!
(Es á dir, al cel-obert.)

Adèu, donchs, nina pitera;

pensa ab ton sempre constant
y enamorat: Pau Cirera.
P. D.: (Anéume darrera
ab un fluviol sonant.)

A. LLIMONER.

¡LO DESGRACIAT!

¡Logró agarrarme á una roca
y se desprende conmigo!

(BARTRINA.)

¡Ah! sí, senyors, sí: jo anava á trobar la felicitat, la meva sort anava á sufrir un cambi, se 'm assegurava 'l porvenir... pero aixó desitjas, donchs te fastidiarás. ¡Tal es lo lema de la meva estrella... errante!

No sé si vaig naixer en divendres ni vull saberho: lo que 'm consta y 'ls hi asseguro que soch l' home de més pega que corra sota la capa del cel.

Ja tenia rahó 'l pare: «¡Noy! si no cambias h'es de ser un desgraciat, un *pérdis*; un diantre de criatura que no es bona per res, que no pot posar la má en lloch que no ho esguerri, que no li mano cosa que no ho inverteixi.»

¡Pobre home! y no veyá que l' origen de mas desditxas ja venia de molt avants que la mare 'm *desocupés*.

Diu que li vaig donar un tal mal *embrás* que la infelis va morir lo mateix dia que jo vaig naixer. Va passar nou mesos que anava morta per la terra, tenint á cada punt los desitjos més absurdos que puguin imaginar-se. Per convencers de lo que 'ls dich no tindrian més que mirarme 'l cos que sembla una remolatxa per lo vermell y un mapa per lo tacat. Afortunadament no me 'n va sortir cap á la cara, que com hi ha món, no 'm faltava res més.

Després va venir lo bateig: *xamba* número dos. Me vaig escapar dels brassos de ma padrina y van cullirme mitj estaburnit de l' enrejolat.

De las didas que jo he tingut ni 'ls 'n vull par-

lar perque, *vamos*, si 'ls hi tenia que contar pás per pás lo que jo he sofert no 'm tindrian prou ab una quaresma.

Sápigán no més que quan anava á estudi era 'l xicot que rebia més y 'l que sabia menos; al carrer era 'l toro de gracia entre 'ls meus companys, y en sent á casa no podia passar sense rompre una cosa ó altra y aixó 'm proporcionava cada diluvi de *tantos* de part del pare, que mudava la *epidermis* del clatell trescentas vegadas l' any.

Ara, més gran, fins me dono vergonya de dirho, no hi pogut fer res que no ho hagi esguerrat, no 'm proposo res que no 'm surti al revés.

Un dia 'm va venir á l' enteniment que la rifa havia de resoldre 'l problema; compro un *décim* y ¡miracle! ensopego la primera. Jo creya tornar-me boig, alló era sortir lo sol á mitja nit. ¡Va durar poch m' alegría, va ser ara tres anys que 'l govern va anular aquell sorteig... ¡Volén més sombra!...

Si jo ho dich, regirin la humanitat y perdo la closca si troban lo meu *pendant*.

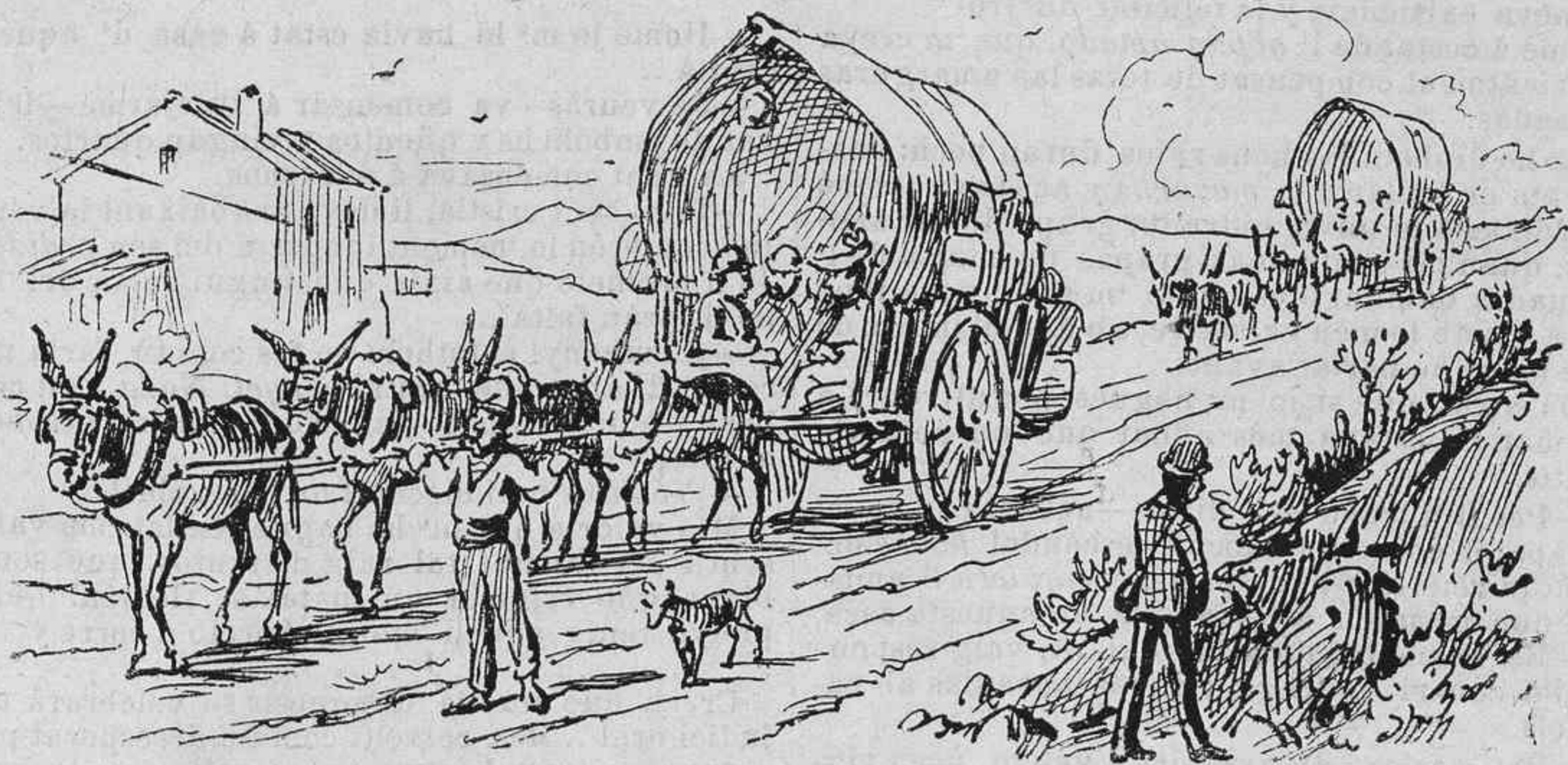
Si hagués tingut cor y... rals pera proporcionar-me una mort una mica decent, ara com ara ja tindria *rot*, vaja, que fora enterrat y consumit; pot ser aixís m' hauria lliurat de la malehida dissort que 'm persegueix com si li degués un compte.

Ultimament, com los hi anava á dir al comensar, vaig tornar á acariciar alguna esperansa de que la cosa se me 'n anava pèl bon camí... ¡Un altre desengany y del que no crech aixecarme'n més! Y la complicació que m' ha portat

Jo m' anava á casar dintre de poch, estimats lectors, si no ho sabian. No cal dils'hi que m' hi estrellat y per res... per una tonteria.

Ab las mèvas trassas y manyas vaig lograr interesar á una nena (ara no vagin á figurarse una criatura, era una nena ab los seus divuit anys), molt simpática, molt caya y ab molts... naps. Diguin si no tinch rahó de pensar que Déu me l' havia destinada... jo que no tinch un céntim.

REMEY CONTRA 'LS CARRILS.

Si va seguint la epidemia
de desgracias als carrils,
tornarem á las galeras
y aixís viatjarem tranquils.

Bueno donchs, ja 'm tenen ab relacions y passant per un futur hereu de un tio millonari que tinch á l' Habana.

Fins aquí, tot al pel: ara vé 'l cas.

Era 'l día de santa Inés, lo 21 de jener, prou me 'n recordaré mentres visca, la mèva núvia se deya Inés, y 'ls sèus pares havian destinat aqueixa diada per presentarnos oficialment á parents y amichs, y pensin vestés si tirarian la casa por la ventana: ¡la noya era filla única!...

Per ma part no 'ls diré més, que quinze días avants jo havia passat minuciosa revista per tots los recóns de mas desertas butxacas al objecte de si per una de aquellas inexplicables casualitats m' hi hagués olvidat alguna moneda... pero ¡cá! estaban més netas que la roba de bugada; semblava que hi hagués passat un ciclón. ¿Cóm ferho? Jo estava en aquell moment bastant tronadet de roba, y á casa 'l sastre, que fins á la fetxa havia vestit lo mèu individu, no hi podia tornar sense *cum quibus*. Figúrinse que m' havia fet cinch *trajes* y tots los hi debia y l' home estava fet un volcán, ¡oh! y 'l gènit que tenia 'l fulano. Per fortuna vaig trobar un amich que estava de *filis* y va portarme, fentme ell flansa, á casa 'l sèu *basté*.

Y ja som en escena, me tenen á casa 'l futur sogre fet un *conda*.

Vaig passar pèl davant d' un mirall y los hi juro que la mèva imatge feya goig de debó, (dispensin la immodestia, que es per no molestar á la gent del vehinat).

Faria mitj' hora que feyam tercerillas al compás del piano, anavan encare entrant alguns amichs de la casa en lo saló que tenia ja una animació extraordinaria, jo estava *ubriach* de goig y mitj marejadot de tant bullici y presentacions. Experimentava, á pesar de tot, una sensació de benestar, una alegría preveyent lo giro que anava á pendrer la mèva existencia y la felicitat de trobarme á costat de l' *objeto amado*, que 'm creya suficientment compensat de totas las amarguras passadas.

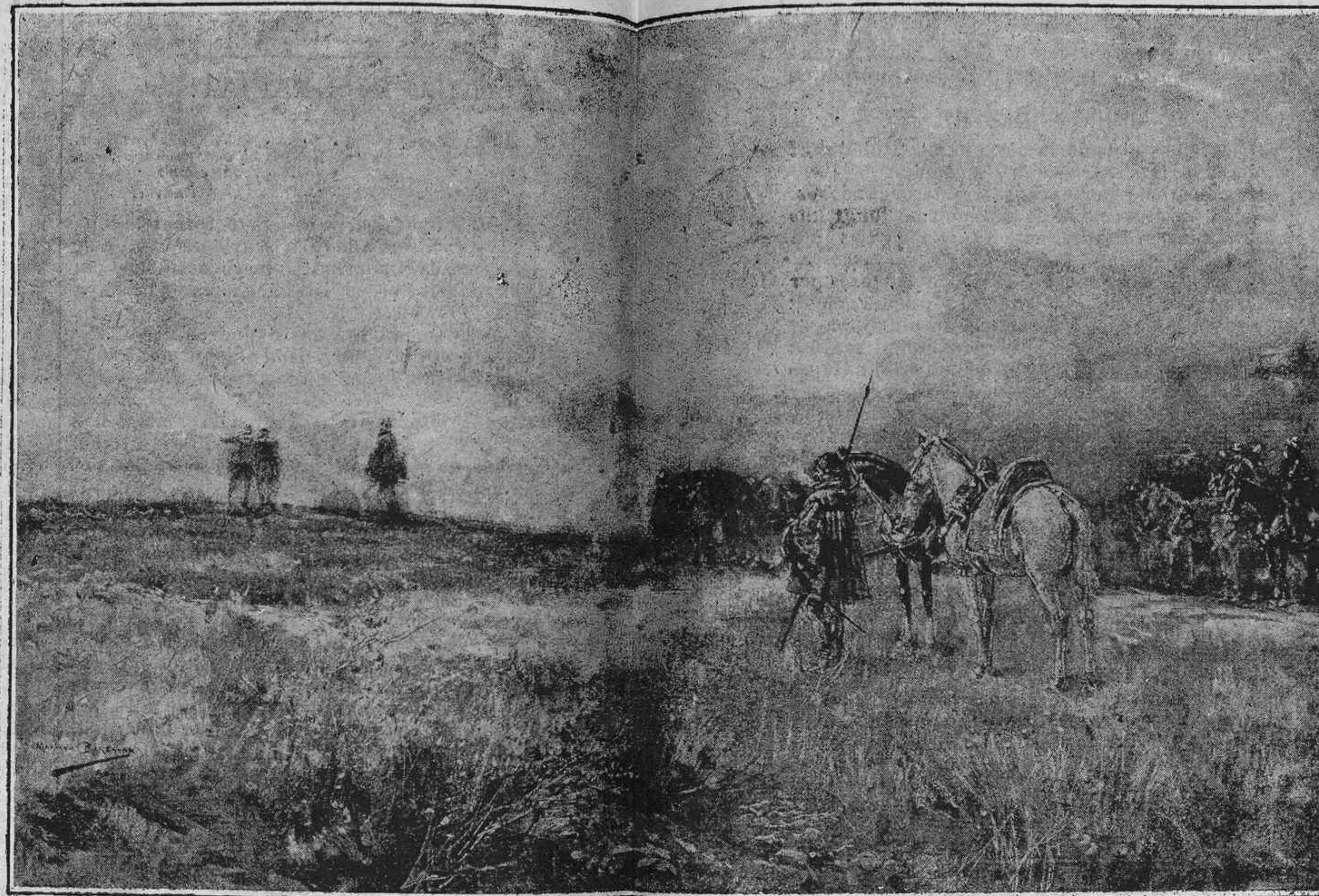
Ja ho diuhen: los bons ratos duran poch: acabavam de ballar una *mazurka* y acabava també de deixar á la núvia entre un grupo de sas amigas, quan me sento unas grapas de mosso de l' esquadra damunt l' espatlla: 'm giro, y me topo vis á vis ab lo mèu ex-sastre, ab aquell inglés de que los hi he parlat avants.

De segur que si jo m' hagués pogut veure á mi mateix, estava més afinat que un peix estantís.

—Per fi 'l trobo—va dirme—aquest cop no m' escapa; ó cobro ó li moch l' escándol *hache* devant la reunió y ni respectaré *siquiera* l' amistad que m' uneix á la familia de aquesta casa.
—Bè home, bè, tot s' arreglará, vaig respondreli com si 'm traguessin las paraulas ab catúfols.

—Pot parlar d' arreglos, valent poca-vergonya, després de haverme donat una direcció falsa per anar á cobrar los cinch *trajes* que 'm déu y que ab una mica més hi perdo l' *ossada*.

PÁGINAS ARTÍSTICAS.
GÉNERO MILITAR.

Boceto del quadro UN RECONeixEMENT, per Mariano Barbason

—Home jo m' hi havia estat á casa d' aquell capitá...

—Ja veurás—va comensar á tutejarme—deixat de embolichs y quèntos y vingan quartos. La gent comensava á mirarnos.

—Pero sant cristiá, li deya jo abaixant la veu, ¿no comprén lo moment inoportú del sèu *pedido*? Jo li prometo que aixís que tingui carta del tio no li farán falta...

—¡Company! si tothom ho fés com tú, faria un remat d' anys que fora al *canyet*. Nada vull cobrar y s' ha acabat—va cridar com si 's trobés al torin.

—¡Vosté es un indecent, un miserable!...

Més valdria que m' ho hagués callat: me vaig sentir pèl damunt tal raig de tantos, que semblava que refessin un matalás. ¡Redéu! quin punyo tenia aquell *mano*. Apretó á corre y...

Crech que un dia d' aquests se celebrarà un judici oral. Res, corrent com un desesperat pèl carrer, vaig tombá una pobre vella sota las rodas del tran-via y fa tres mesos que gemego *engallat* en lo pati de la *gardunya*.

ANDRESILLO.

García Moreno, responen perfectament al sèu objecte, ja evitant al lector la consulta de multitud d' obras, ja desperant l' atenció y contribuhint á que 's fixi en los diversos aspectes de algunas qüestions de las més debatudas é interessants.

RATA SABIA.

AL PEU DEL REIXAT.

NOCTURNO.

Plovia á bots y barrals:
los carrers semblavan rieras:
no eran prou las clavegueras:
dels terrats sols las canals
inundavan las aceras.

A estonas brunzia 'l vent
trencant vidres y cortinas,
y testos de clavellinas
al carré llensant furient
de las finestras vehinas.

De viu color may pintat,
recorria 'l llamp l' espay
tot fent dibuixos, que may
humana pensa han marcat,
y sols mirarlos fa esglay.

Als llamps seguian mil trons
que l' eco prest repetia
ab molta més valentia,
per tots los quatre cantóns
de la ciutat que dormia.

Mes en tant que ressonavan
los elements en esclat,
al peu de fursut reixat
dos jovencels festejavan
ab tota tranquilitat.

De prompte, com per encant,
pe 'l cap de-munt del carré
un bulto n' aparegué,
que, com qui á algú va buscant,
s' acostá sense dir ré.

Fins al reixat s' acostá
'hont los galans sens cap por
parlavan de son amor:
més la dama 'l veu y... ¡Ah!
llensa un crit desgarrador.

Mes lo galán qu' es valent
y li agrada la *jarana*,
se 'm treu una *sevillana*
de las que tallan lo vent,
y ab la vista al bulto acana.

—¡Atras! diu: ¿en aquest' hora
qué busqueu ab tal resguart?
'L bulto diu:—Dèu los quart...
¡Vinch buscant la llevadora,
puig la dona 'm va de part!

LLUIS MILLÀ.

LLIBRES.

EL DERECHO INTERNACIONAL CODIFICADO Y SU SANCIÓN JURÍDICA, por M. Pasquale Fiore, professor de Dret comparat de la Universitat de Nápols: versió castellana anotada y aumentada per don A. García Moreno.

Pocas publicacions tenen tant lo dó de la oportunitat com en los moments presents la de la notabilíssima obra del professor napolità.

Amenassada la pau europea y deguent ser la lluyta de tan colossal importancia y de trascendencia tanta la solució del conflicte, siga 'l que siga l' èxit de la guerra, es innegable la utilitat de una obra en que, com en aquesta, se reunixen y exposan en forma sistemática 'ls principis juridich-internacionals que deuen regir totas las relacions dels pobles, lo mateix en temps de pau que durant la guerra, lo mateix dels beligerants que dels neutrals, lo mateix entre 'ls gòberns que entre aquests y 'ls particulars.

Respecte á las ampliacions y comentaris posats á cada article de la versió castellana pèl senyor

ROMEA.

Cap novetat d'importancia. S' anuncia pera la senmana pròxima l' estreno de *L' Agulla*, obra pòstuma del llorejat escriptor Sr. Briz.

TIVOLI.

Puesto ya un pie en el estribo... la companyia Cereceda està donant las derreras funcions aplicantlas casi totas á beneficis. La despedida sembla que tindrà lloch diumenje.

NOVEDATS.

Lo tirador Nin y la sèva senyora son dugas notabilitats. D' ell pot ben bè dirse qu' es lo Guillelm Tell espanyol: los *blancos* que fá, las bolas que treu á tiros dels llabis, del cap y del pit de la sèva senyora, son un espectacle que admira y fa feresa. Aixó ell: ella no es tan notable com á tiradora; pero á valenta en aguantar *blancos* perillosos, no hi ha qui la guanyi. Potser tè més mèrit ella esperant la bala qu' ell disparant.

La impressió que causa aquest matrimoni ab los sèus arriscats exercicis queda condensada ab una frasse que vaig sentir á una senyora.

—¡Ay!—deya verdaderament esgarrifada:— ¡Dèu me 'n quart de posarme al lloch d' ella! A cada moment tindria pòr de deixar viudo al mèu marit!...

ELDORADO.

¡Bona companyia!

La *troupe* que capitaneja 'l veterano Mesejo no es un conjunt de notabilitats d' aquellas que necessitan lo concurs del bombo: es una reunió d' artistas discrets, inteligents, que saben perfectament lo que portan entre mans y que deixarán de segur ben plantat lo pabelló, després d' haver omplert la caixa de la empresa.

Lo senyor Mesejo es un artista inclassificable: es d' aquells que saben fer *cosas*, moltes *cosas*, y contant ab aquest poderós recurs, vens totas las dificultats y lluheix y dona relléu á tots los papers.

Entre 'ls demés individus del sexo fort—apart del senyor Palmada, qu' es prou conegut perque tinguèm necessitat de parlar dels sèus mèrits—sobressurt lo senyor Cerbón per la precisió que imprimeix als sèus papers y la graciosa naturalitat ab que trepitja la escena.

Entre las senyoras, la Pastor, la Pino y la senyoreta Mesejo, molt joveneta, pero ab una frescura y un desembrás que enamoran.

Fins ara 'l sèu caball de batalla ha sigut *El monaguillo*, una sarsueleta lleugera, ab quatre números de música bastant acceptables y uns quants xistes ben aplicats, que ha obtingut un èxit assombrós y—cal dirho—merescut.

Molts han atribuhit los aplausos que la sarsueleta alcanza á la bondat de la obra: están equivocats. *El monaguillo* es bonich, tè algunas situacions, presenta un llenguatge xispejant.. tot lo que vulguin; pero 'l secret del sèu gran èxit està en la execució perfecta é inimitable que li ha donat la companyia del *Eldorado*.

En Mesejo fent d' agutzil, la sèva filla en lo

paper de protagonista y més que ningú en Cerbón, desempenyant d' aquell modo admirable lo paper de jove apocat, converteixen en *obra mestra* lo que no es més que una pessa bastant regulareta.

Si volen riure, y riure de veras, vajan á veure *El monaguillo*, es á dir, vajan á véurehi en Cerbón.

CIRCO EQUESTRE.

Dissapte s' estrená la pantomima titulada *El milagro de la Virgen de la Paloma*.

L' espectacle perteneix al género candorós. Lo bisbe de Barcelona podria molt bè donar uns quants dias d' indulgencia á tots los que van á véurel.

Figúrinse uns amors idilichs, perturbats per un adorador desdenyat que jura apoderarse d' ella y venjarse d' ell; figúrinse un pinxo, pagat per matar á *el* y que equivocadament mata á aquell qui l' ha pagat; figúrinse un tribunal que condemna á mort á un ignocent, y figúrinse per fi una Mare de Dèu que en lo moment en que la cosa està més apurada, desfá l' error del tribunal, lo culpable es descubert, l' ignocent es posat en llibertat, los dos enamorats poden casarse y... *triunfa la virtud* mentres surt la reyna ab lo princep d' Asturias á bras, pera donar las gracias á la Verje y assistir á las entussiastas expansions del poble.

En la pantomima hi ha balls y repicament de castanyolas, una carretel-la ab quatre caballs y fins una escolania, que canta barrejada ab l' orquesta pera donar més solemnitat á certs passatjes.

Un milagro de la Virgen de la Paloma no es la pantomima més viable que s' ha posat al Circo. La nit del estreno fou, ab tot, bastant aplaudida. Crech formalment que si s' hagués estrenat en l' any 1830 hauria fet un gran espatéch y hauria sigut l' aconceixement de la temporada.

N. N. N.

AMOR D' UN FONDISTA.

Un fondista jo conech
que no ha passat desenganys,
y qu' es bastant alt y sech
y que té prop de trent' anys.

Arrimat sempre als fogóns
no s' ha cuydat may de donas,
y com no ha sofert passions
tampoch sab quinas son bonas.

Fa algún temps vegé una nena
que viu davant de la fonda,
bastant pitera y morena,
y de llavors que la ronda.

Son nom va sentir un dia
mentres ne rostia un ánech,
y va dir plé d' alegría:

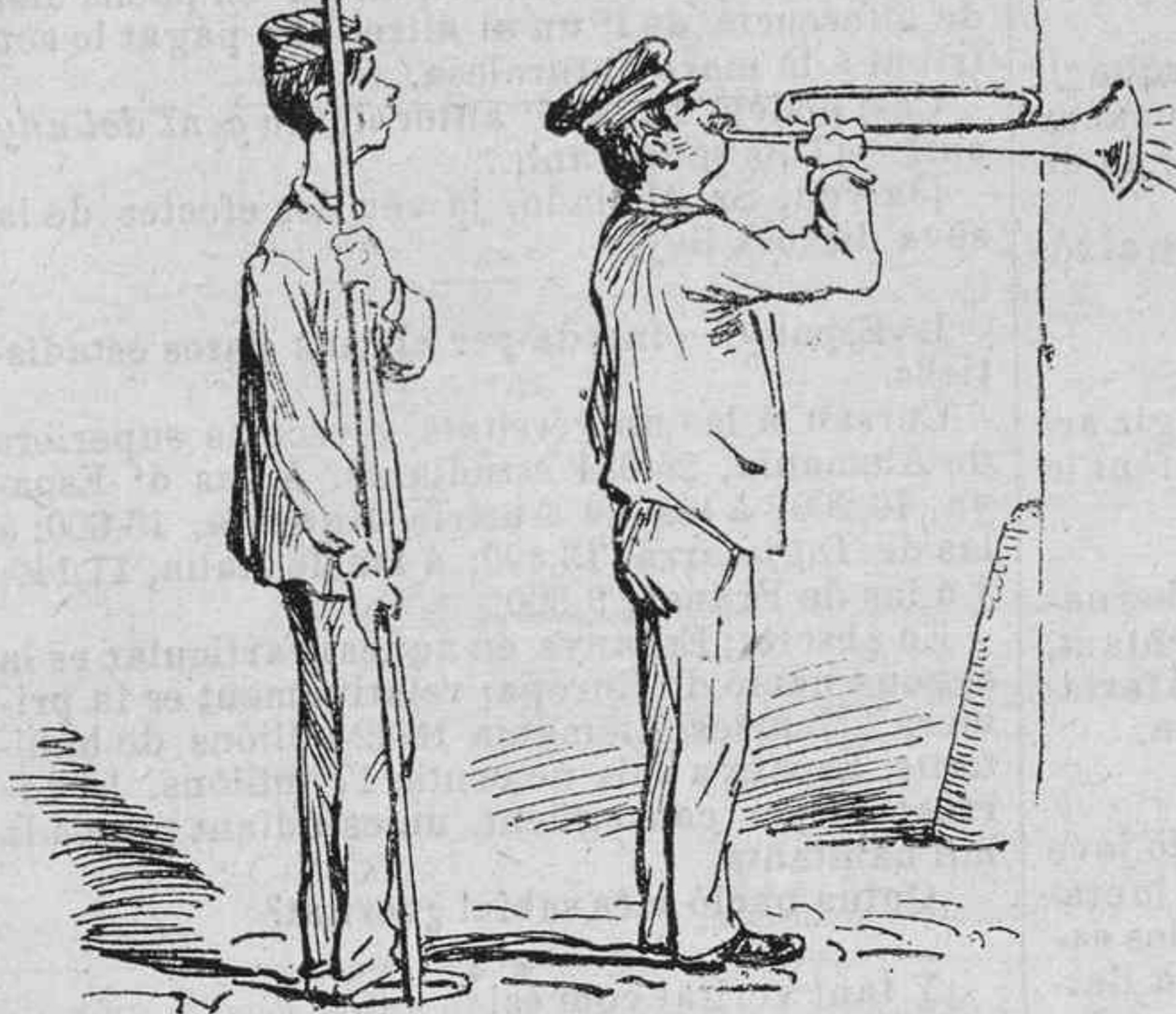
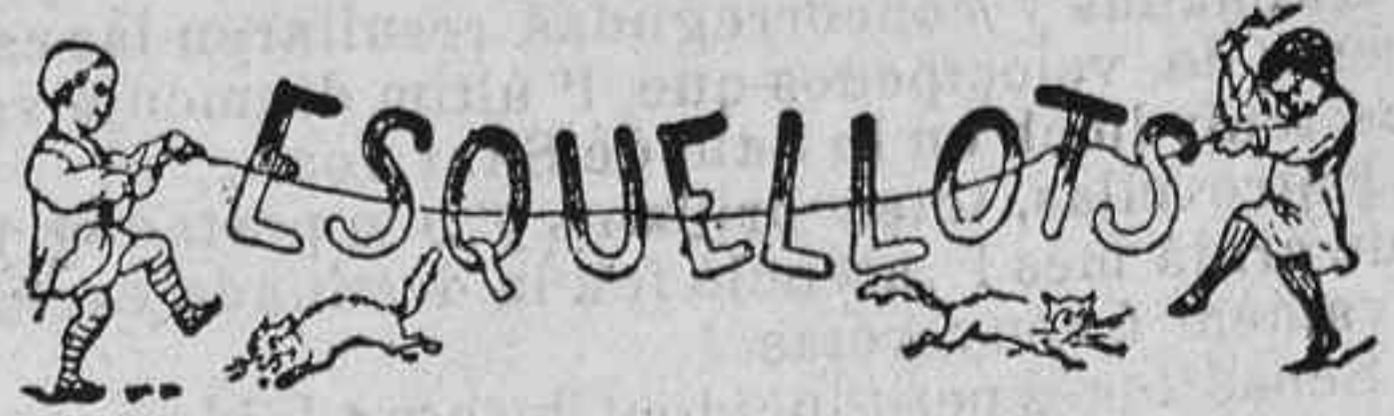
—Tinch la paella pèl mànech.

Y com ja sentia amor
creixian sas ilusions,
sentint més foch en son cor
que no pás dintre 'ls fogóns.

Y seguintne sa taleya
de vigilar no 's cansava
pera observar si la veyá
quan ella del pis baixava.

Pochs dias després vejé
que sos ulls se 'l van mirar,

BARCELONA XICA.

—¡Tretetel! tretetel!
Vsjin avuy á la plasa,
que s' hi farà una funció
molt divertida y molt maca...

y entussiasmantse digué:

—¡Qué dols déu sé aquest menjar!

Mil pensaments són cap feya
de tant que ja la estimava,
y sols al pensar somreya
ab lo goig que li esperava.

Per fi un vespre plé d' amor
en lo carrer van trobarse,
y ell content obrintli 'l cor
li va parlar de casarse.

A lo que sens meditá
tal sorpresa inesperada
la nena li contestá:

—Dispensi, ja soch casada.

Se quedá 'l pobre fondista
ab un pam de nas, plantat,
y murmurant ab véu trista:

—Ara si que hi fet salat.

M. GARDÓ FERRER.

Estém deixats de la má de Déu.

Després de las inundacions, las grans
desgracias en los ferrocarrils.

Lo xoch ocorregut á Quintanilleja, á
curta distancia de Burgos, ab sas nume-
rosas desgracias, ha produhit un efecte
desconsolador, no sols per las desgracias
que ha causat, sino per la convicció que
te tothom de que las empresas de ferro-
carrils, se cuydan tant de la vida dels
passatjers, com del emperador de la Xina.

Lo servey se fa en las condicions més
deplorables.

S' usa un material inverossimil, atro-
tinat, dolent, inservible.

Y 'l personal escás y mal retribuhit.

¡A Espanya havia de ser, que las em-
presas de ferrocarril fessen anyoradis l'
antich sistema de las galeras acceleradas!

* *

L' únich servey que cumpleixen ab la
major exactitut las empresas ferrocarril-
leras, es lo pago puntual dels honoraris
als individuos que forman part del con-
sell de administració.

Homes politichs de influencia en sa
majoria, entenen tant ells en ferrocarrils,
com un servidor de vostés en dir missa.

Tota la sèva feyna 's reduheix á parar
la má cada fi de mes.

Y á fe 'ls ulls grossos apenas ocorre
una desgracia.

¿No seria ja ocasió de que després de
tants xochs de trens, hi hagués un to-
petón solemne del país contra aquests
politichs que ab tant de caro se resignan
al trist paper de aguantar la capa?

Ja van tornant las familias que han
passat l' estiu á fora.

Al mateix temps qu' ellas, tornan los pardals
que havian anat á estiuhejar als paratjes frescos.

Los pardals, sobre tot los de Barcelona, son
tan susceptibles d' educació, que han anat ad-
quirint las costúms de la bona societat.

Apenas l' estiu deixa sentir los seus ardors, se
'n van al camp. Y més felissos que 'ls homes, fan
lo viatge ràpidament, á cops d' ala, y sense ex-
posarse á fracassos ni accidents de ferrocarril.

* *

Al tornar á Barcelona, la sèva primera visita
es pèls plátanos de davant del Liceo.

Allá van á veure si s' obra l' abono... ó si 'ls
contractan.

Y ademés, com son tan sociables, ells ja saben
que per allá á una hora ó altre passa tot Barce-
lona, y acuden per saludar als barcelonins

Los quals, per mica que 's descuidin, ¡pata-
plaf! ja tenen la targeta de un pardal enganxa-
da sobre del sombrero.

Los pardals, desde que estiuhejan, gastan tar-
geta.

Animadas y concorregudas resultaren las carreras de velocipedos que l' últim diumenje varen tenir lloch en lo Saló de Sant Joan.

Entre ellas, totas brillants y ben portadas, la que cridá més l' atenció fou la destinada exclusivament á senyoretas.

Sense 'l més petit incident desagradable y cumplintse ab tota regularetat lo programa, la festa terminá entre 'ls aplausos de la concurrència y las felicitacions á la comissió organitzadora, que mereix realment un vot de gracias pèl sèu tacto y bona voluntat.

En una de las últimas sessions municipals.

Un regidor que sol distingirse per l' afany de ficar basa en tot:

—Demano que aquest dictamen quedi sobre la taula.

Lo Sr. Tort y Martorell:—No pot ser: ja va quedarhi la senmana passada.

Lo regidor aquell:—Precisament perque 'l company que la senmana passada va demanar que hi quedés no 's troba aquí present, ha de continuarhi. Lo reglament ho prescriu.

Lo Sr. Tort:—Lo reglament no diu res de aixó.

—Sí, senyor.

—A veure, ensenyimho.

—¡Vaya si li ensenyaré!...

Y comensa á buscar, á girar fulls y á llegir articles. Per últim se convens de qu' está fent lo burro com de costum, y diu:

—Es veritat: lo reglament no diu res.

Sembla que 'ls vehins del carrer del Governador, plens de admiració pèl sèu representant, després de obsequiarlo ab un dinar á cal Afartapobres, als postres li regalarán una planxa.

A fi de fer coneixe 'ls sèus adelantos, lo jove pianista Sr. Malats, pensionat pèl nostre Ajuntament, doná fa pochs dias un concert en los salons de la sucursal que la casa Erard té á Barcelona.

Lo senyor Malats es un verdader temperament, un artista en tota la extensió de la paraula. Tant en lo *trío* de Beethoven—que tocá acompanyat pèls Srs. Sánchez y García—com en lo *capriccio* de Scarlatti, com en la *berceuse* de Chopin, ratllá á gran altura y demostrá l' exquisit gust que domina en lo Conservatori de París, del qual es deixeble lo Sr. Malats.

Després tocá pessas de Beriot, Godard y Saint-Saens, y per fi la *Serenata andaluza*, composició sèva, plena de gracia y moviment, que fou molt celebrada.

Esperém que no será aquesta la última vegada que 'l Sr. Malats 'ns proporcioní vetlladas tan hermosas y agradables. Aquest es lo nostre desitj, com també 'l de totas las personas que van tenir la satisfacció de assistir al concert de la sucursal Erard.

Dóna compte *La Renaixensa* del projecte que tenen alguns artistas de constituhir una nova associació que pendrá 'l nom de *La Casa Payral*.

«Lo local, diu *La Renaixensa*, qu' es un pis d' una travessia del carrer Condal, segons nostres informes, s' está convertint en l' interior d' una casa de pagés ben á la catalana, sobre tot lo lloch ahont se celebrarán las sentadas, que ha sigut transformat en una cuyna de las més características, ab la xamaneya de campana, es-

con y demés mobiatje y ab las parets d' un tó de color apropiat.»

Suposo que no 'l satisfarà res: ni 'l porró, ni la boteta del rec...

Per lo tant ¡que aprofiti!

Los plátanos que van ser plantats al Plá de la Boqueria, s' han quedat allí com unas estacas, sense treure fullas, ni res.

—Bon home—vaig preguntar á un emblanquinador—¿sabriau dirme per quin motiu aquests plátanos no han anat bè?

—¡Qué vol que li digui, pobre de mi!—'m va respondre.—Tal vegada com se troban al Plá del ós, deuen haver tingut mandra de créixer.

Primer en Lloret, després l' Ignasi Pous, últimament l' Eudalt Puig. Tres ex regidors de l' anterior corporació municipal, qu' en pochs dias de diferencia de l' un al altre, han pagat lo sèu tribut á la mare naturalesa.

Casi podém dir ab l' autor de *La gent del any vuit*:—¡Tots se 'n van!...

¡Ja veu, Sr. Mellado, ja veu los efectes de la sèva ditxosa lley!

L' Espanya pintada per alguns datos estadístichs.

Cursan á las universitats y escolas superiors de Alemania, 25,084 estudiants. A las d' Espanya, 16,200; á las de Austria Hungria, 13,600; á las de Inglaterra, 13,400; á las de Italia, 11,140, y á las de Fransa, 9,300.

En absolut, Espanya en aquest particular es la segona nació de Europa; relativament es la primera. Mentres Alemania té 42 milions de habitants, Espanya sols ne conta 17 milions. Li correspón, per consegüent, un estudiant per cada mil habitants.

¡Quina nació més sabia! ¿veritat?

*
*
*
¡Y tant veritat com es!

D' Espanya pot dirse qu' en aquest punt s' hi fa més sabia que rica.

Y encare si ho miravam bè, trobaríam que la majoria dels joves que estudian, ho fan més per vanitat que pèl desitj de ferse sabis.

Y aixís aném tant bè.

Las universitats plenas y 'ls camps per cultivar.

Molts batxillers y molts pobres.

Molts doctors y molta miseria.

¡Pobra Espanya!

Convocatoria.

La dirigeixo als estimats colaboradors de la ESQUELLA DE LA TORRATXA. A tots ells se 'ls participa que tenim ja bastant adelantats los treballs pera la confecció del Almanach corresponent al pròxim any de 1892, per qual motiu se 'ls invita á pèndrehi part

Fins al dia dotze del actual octubre, rebrém ab agraument los originals, en prosa ó en vers, que se serveixin enviarnos al indicat objecte.

Y gracias anticipadas.

L' altre dia duyan á un subjecte pres, acusat de una gran estafa.

Al traslladarlo á Sant Gayetano, va alegar que tenia molta gana, li permeteren pujar á una fonda, allí s' atipá fins que 'n tingué prou, y després de pagar lo gasto—en qual ocasió se tra-

¿ ARTISTAS ?

Vistos del modo que vulgan,
mirats per qualsevol part,
han de sè *artistas* per forsa
perque están arreglant l' *art*.

gué una grossa suma de la butxaca — s' evaporá y, no se l' ha vist més.

Máxima:—No hi ha ningú més lleuger que un home tip y ben carregat de diners.

A conseqüencia de aquesta miraculosa evaporació, ha rebut las dimissorias lo segón comandant de la guardia municipal, Sr. Canut.

—Está muy posat en orden—deya un guardia municipal.—El segundo comandante, cuando entró en el cuerpo, ya tenia el *canuto* pera possarhi la llicencia.

Los alumnos de francés del Institut, á consecuencia de no sé quin cambi de catedráticos, se troban que havent estudiat lo primer curs de aquesta assignatura ab una gramática, haurán d' estudiar lo segón ab una gramática distinta.

Tot per l' abús que s' ha introduhit de que cada mestre tinga 'l seu llibre y de que cada alumno vinga obligat á adquirir lo llibre del seu mestre corresponent, moltes vegadas á doble, triple y quádruple valor de lo que hauria de tenir, dadas las condicions materials de la edició.

Y aixís va la ensenyansa oficial.

Los catedráticos no 's contentan ab lo sou que percibeixen.

Son catedráticos y son, además, editors de llibres de adquisició obligatoria.

¡Qué bè aniria tot, si l' afició que tenen á la ensenyansa pogués competir ab la afició que demostren tenir als *cum- quibus!*

Espanya está á punt de conquistar á Fransa. La senmana passada mencionavam los grans progressos que realisa l' afició als toros. Avuy podém senyalar una nova tendencia espanyola.

Tal es lo propòsit que tè l' Ajuntament de París de introduhir en aquella capital l' institució del serenos.

Usarán, com los de aquí, fanal y xusso.

Unicament, per donar una proba de consideració á la natural aliada de Fransa, en lloch de capot portarán *rus*.

Vaig llegir aquest dia en un periódich que la invenció de la batuta es relativament moderna.

Lo compositor Lulli, cansat de marcar lo compás valentse del peu, siguié 'l primer que usá un bastó, ab lo qual picava á terra.

Lo bastó de Lulli es, pot dirse, 'l pare natural de la batuta.

Per cert que Lulli, en un moment d' entusiasme artístich, va darse un fort cop de bastó al peu. Y havent descuydat curarse'l, se li gangrená, y á consecuencia de la gangrena, sucumbí. ¡Qui havia de creure que la batuta, la paci-

fica ordenadora de l'harmonia musical havia d'entrar al mon causant una victima! ¡Qui havia de creure que aquesta victima seria 'l mateix inventor d' ella!

Lulli pot posarse al costat de Franklin, inventor del para-llamps, y al costat del monjo Shwartz, inventor de la pólvora. Tots ells van sucumbir, matant als seus mateixos pares.

Los periodistas de Madrid al tractar de socorre als dagnificats per las inundacions de Consuegra y Almeria van dir que farien miracles. Y n' han fet. Miracles de activitat y de zel.

L' únich que no 'ls ha sigut possible realisar ha sigut un d' especial que s' anunciava ab lo títul de *La resurrección del Salvador*.

¿Saben en qué consistia?

En fer tornar á torear á Salvador Sánchez (a) Frascuelo.

Frascuelo 'ls ha dit que ho sentia molt, que com á torero estava bèn mort, y que havia fet la resolució de mirar los toros desde la barrera.

Está vist. En los temps de escepticisme y de impietat qu' hém alcansat, *la resurrección de Salvador* es impossible.

A conseqüencia de pérduas á la Bolsa y dels conseqüents disgustos, un conegut mèu ha quedat trist, abatut, sense gana, completament anémich.

Lo metje li deya aquest dia:

—Vosté lo que ha de fer es anarse'n á pendre las ayguas del ferro.

FILLAS D' EVA.

Fot. Székely — Viena.

Ab aquest tremendo vano
¿qué 's proposa? ¿qué pretén?
¿refrescar als que la miran
ó avivar los focs qu' encén?

Y ell va respondre:

—Las del ferro no 'm farán res, senyor doctor. Las úniques que m' anirian bè serian las de la plata, y encare millor las del or.

¡Santa ignocencia!

La senyora de 'n Fidel, que tè ja tres nenas, acaba de desocupar de la quarta y 's troba partera al llit.

—¡Pobra mama! ¡Quina desgracia!—exclama la més grandeta.—Cada vegada que 'ns portan una germaneta de París se posa malalta.

Ja fa algún temps que 'l doctor Arnau se dedica á fer versos.

—¿Pero á qué vé ara aquesta afició?—li preguntan en una tertulia.—Sembla que 'ls versos y la medicina fins se donan castanyas.

—¡Qué volen que 'ls hi diga! Faig versos per afició, per entretenirme, en fi, per matá 'l temps.

—¡Caramba!... ¡Per matá 'l temps!... ¿Y no li bastan per ventura 'ls seus clients?

En una tertulia s' está parlant d' edat entre senyoras algún tant maduras.

—Una servidora—diu una d' ellas—va neixer lo dia 29 de febrer.

—¡Quina sort va tenir!...

—¿Per qué?

—Perque havent nascut en tal dia, cinch anys n' hi fan un no més.

Un gimnasta de un circo, notable per la seva forsa hercúlea, compareix com acusat davant del tribunal.

Lo president li diu:

—¿Que no tè qui 'l defensi?

—No, senyor president, ni falta que 'm fá.

—¿Y aixó, cóm es?

—Jo sol me basto y sobro.. O sino, que trarti algú de tocar-me un fil de roba.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

1. XARADA 1.ª—*Ca-mi-se-ria.*
2. ID. 2.ª—*Garri-gos.*
3. ENDEVINALLA.—*Lo fondo.*
4. ANAGRAMA.—*Am-Ma.*
5. TRENCA-CLOSCAS.—*La vaquera de la piga rossa.*
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Llobregat.*
7. GEROGLÍFICH.—*La primera pecadora va ser Eva.*

LÓPEZ-EDITOR. Llibreria Espanyola. Rambla del Mitj, número 20, Barcelona.—Correu-Apartat, N.º 2.

¡¡JA HA SORTIT!! ¡¡JA HA SORTIT!!
2.ª edició
de la obra de gran éxit

DE
C. GUMÀ

¿Quina dona vol vosté?

Il·lustració de M. MOLINÉ.

Preu 2 ralets.

Obra nueva de EDUARDO LÓPEZ BAGO

CARNE IMPORTADA

(COSTUMBRES DE BUENOS AIRES)

NOVELA MÉDICO-SOCIAL CON EL RETRATO DEL AUTOR

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

E. Ceballos Quintana

LOS DRAMAS

DE LA
CORTE

Un tomo 8.º con cubierta al cromo, Ptas. 1.

Circasiano Desilovo

EL DENGUE

MANUAL

DEL JUEGO DEL TRESILLO

Un tomo 8.º, Ptas. 2.

Jorge Isaacs

MARÍA

NOVELA AMERICANA

Un tomo 16.º, Ptas. 1.

Martinez Barrionuevo

JUANELA

NOVELA ESPAÑOLA

Un tomo 8.º, Ptas. 3.

EMILIO SOUVESTRE

EL MUNDO TAL CUAL SERÁ EL AÑO 3,000

Un tomo en 4.º, ilustrado, Ptas. 4.

M. FIGUEROLA Y ALDROFEU

MEMORIAS DE UN POLISSON

Humorada en vers, ilustrada per M. MOLINÉ. — Preu 1 ralet.

EUGENIO ANTONIO FLORES

TRATA DE BLANCAS

NOVELA SOCIAL

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

MARTÍNEZ BARRIONUEVO

UN LIBRO FUNESTO

(Pequeñeces... del P. COLOMA)

Un tomo en 8.º, Ptas. 1.

DE PURA SANGRE

NOVELA ESPAÑOLA

Un tomo en 8.º, Ptas. 3'50.

Avis interessant

Está en preparació **L' ALMANACH**

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERA 1892

NOTA.—Totnom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, e bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravios, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixa.

XARADAS.

I.

À CUPIDO.

Vina aquí. Cupido,
acóstat un xich
y escóltam un rato
lo que 't vaig á dí;
tú qu' ets tan simpétich,
tan maco y pillin,
que la sabs més llarga
que un ferrocarril,
dos vull dá un encárrech
que si 'l vols cumplir
jo juro pagartel...
ab un gos petit

Ves tan prompte pugas
allá prop del riu,
veurás un gran prima
molt gran y bonich,
si tens sed, demana
un tersa de ví;
la casa rodeijas
y quan un llarch fil
de una finestreta
veurás penjá, allí
reposas un rato,
ne fas un de prim,
després dos vesteixes
ó sense vestir,
aquell fil estiras
y 't veurás venir
de seda una escala:
llavors sens permís
t' hi enfilas y prompte
fas un gran suspir,
veurás una nena
dormida en son llit,
despértala prompte
no sent llarch de dits.
De cap total rebre
cap pó has de tenir,
y aixís que 'ls ulls obri
li dius desseguit
que dormi tranquila,
que no pensi ab mí,
perqué van tirarme
trona avall ahir.

J. STARAMSA.

II.

Consonant es la primera,
dos es nota musical
y per sobre 'l mar la barca
veurás corre ab la total.

A GIBERT.

ANAGRAMA.

—Digas al Sr. Total
que de aquells total que tè
y dels anells, l' argenté
sols dona un duro y un ral.

XANIGOTS.

TRENCA-CLOSCAS.

D. ALBERT LOPE TOM.

LEÓN.

Formar ab aquestas lletras lo títul de una comedia ca-
talana. JORSONA.

MUDANSA.

Que las quas de Total
son per qui no tot ab res. .
caborias de D. Marsal
que á mí no 'm fan pas lo pes.
DIUMENJE BARTROLA.

LOGOGRIFO NUMERICH.

5.—Vocal
1 2 —Carrer de Barcelona.
5 6 2.— » » »
6 6 3 5.— » » »
1 7 6 6 7 — » » »
4 2 1 5 6 6 — » » »
1 2 3 4 5 6 7 —Població catalana.
1 7 1 2 5 6.— » »
1 2 3 4 7.— » »
6 5 6 7.—Nom de dona.
4 7 1 —Un peix.
4 3.—Nota musical.
4.—Consonant.

J. T. ANGUILA.

GEROGLIFICH.

×
1
JADI
1
1
ja

J. CASADEVALL MULLERAS.

ESCENAS DE CAFÉ.

Mentres ell llegeix lo diari,
assentat com un rectó,
ella mira á un que la mira
y... endavant la professó.

BARCELONA:

Imprenta de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.